

Számítógépes oldalaink

3t book kiadásban John Ruskin Velence kövei című könyve

A Publika Magyar Könyvtári Körnek a fogyasztókkal élő emberek könyvtári kiszolgálásáról Szolnokon tartott konferenciája kapcsán mutattunk be júliusi számunkban egy 3t booknak nevezett érdekes kiadványt, amelyet (könyvtári delegációként egy példányban) megkaptak a résztvevők. Az idő rövidsége miatt akkor egy borítólapfotóra és néhány mondatos ismertetésre futotta. Jelentősége okán most visszatérünk rá.

A 2001 októbere és 2002 szeptembere között lezajlott 3t-book kísérlet célja egy új olvasási módszer kidolgozása volt, amely megkönnyíti a látásérült emberek kultúrához és információhoz való hozzáférését. Alapja egy egyszerűen strukturált könyv, amely különböző olvasási módszereket: egy szövegeset, egy hangzót és egy tapinthatót integrál magába. Innen a 3t: beszélő (talking), szöveg (text), tapintható (tactile). A 3t book konzorcium John Ruskinnek a XIX. századból származó, ma is a gótikus építészet alapművének számító, *Velence kövei* című mester munkáját dolgozta fel. Ez a könyv gazdag képanyagával szinte kínálta magát arra, hogy tapintható formában is megjelenjen.

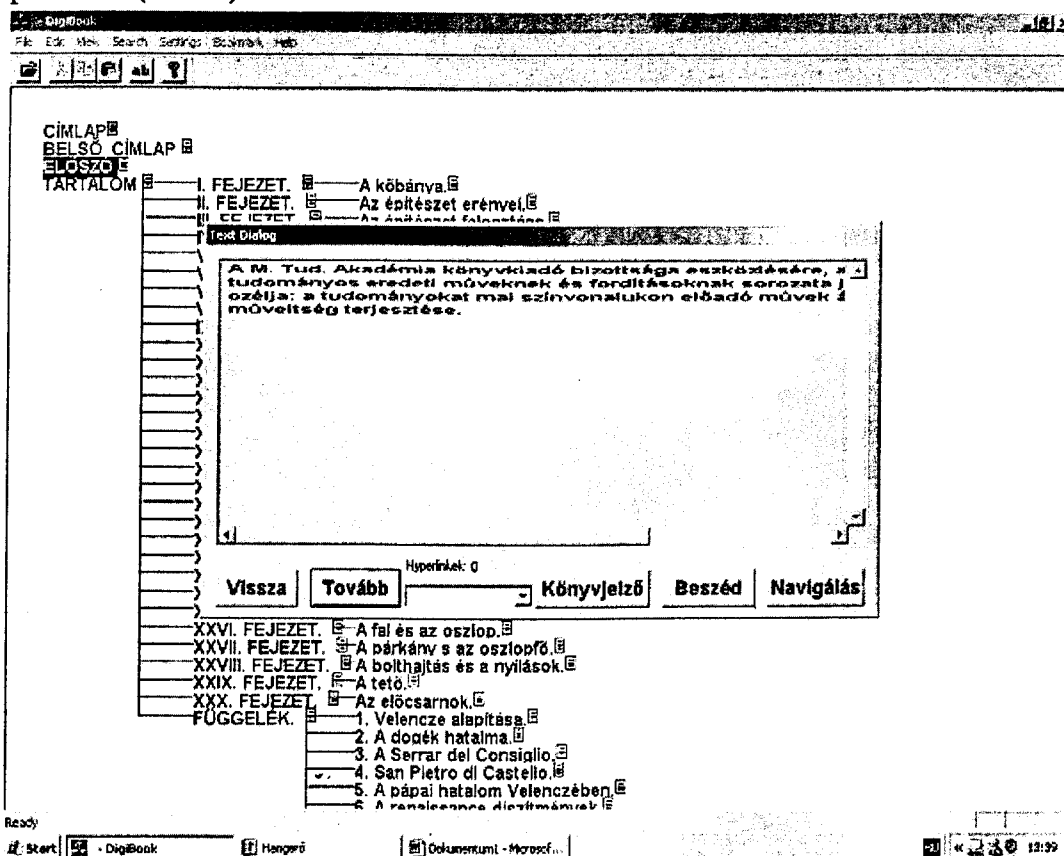
Az első elkészült prototípus a 3t-book audiohipertextuális rendszerét használja. Három

CD-ROM-ból, valamint egy tapintható ábrákat tartalmazó albumból áll. A CD-ROM tartalmazza Ruskin mesterművének szövegét s ennek rögzített hanganyagát ADPCM-formátumban, továbbá a harmadik korongon egy böngészőt, amely a html-formátumban (is) lapozható anyagot kezel. Az összeállítás nem igényel különleges számítógépes hátteret, szinte bármilyen, a szabványos vakos perifériákkal ellátott gépen használható.

A három olvasási módszer

Beszélő (Talking). A könyvet teljes terjedelmében digitálisan rögzítették egy professzionális felolvasó segítségével. Bármelyik bekezdéséhez könnyen hozzá lehet férni, audio formában ugyanúgy böngészhetővé vált, mint a szöveges válto-

Az első CD-ről Windows alá telepített Digibook így jeleníti meg a digitális könyvet (DOS operációs rendszerre is telepíthető természetesen):

Az előreugró ablakok további szolgáltatásokat kínálnak, a beszéd sebessége is megválasztható, és könyvjelzőket helyezhetünk el a szövegben:

zat: keresni lehet benne, könyvjelzőket, megjegyzéseket lehet beszúrni stb.

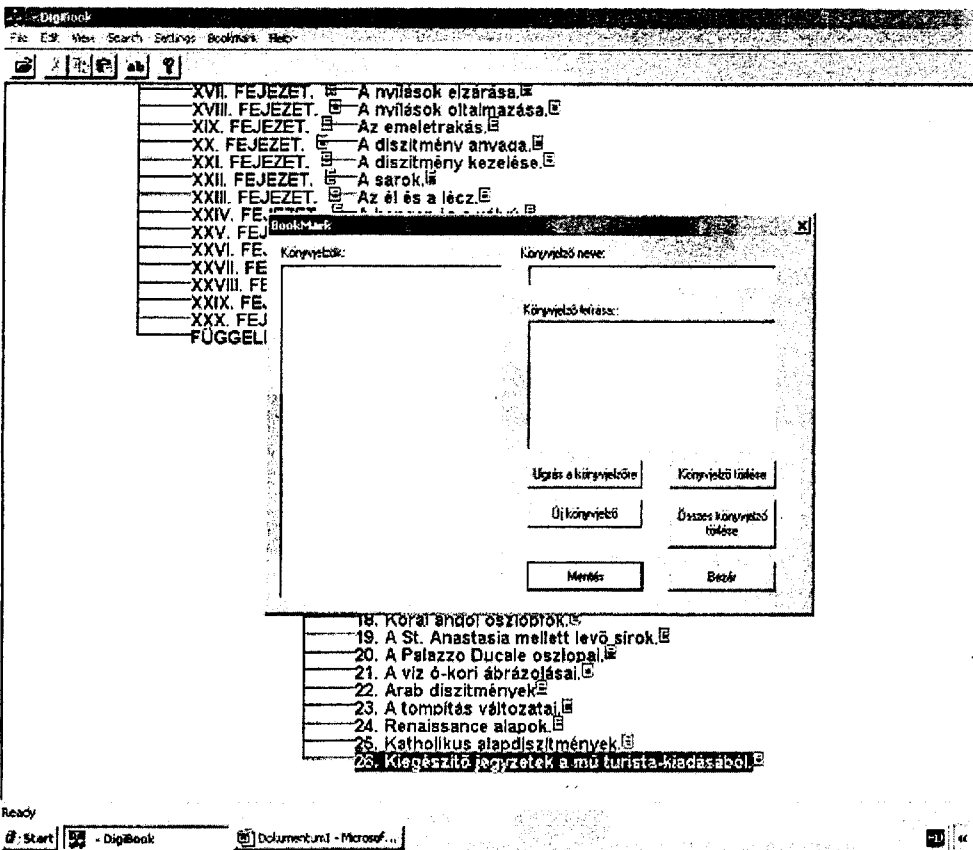
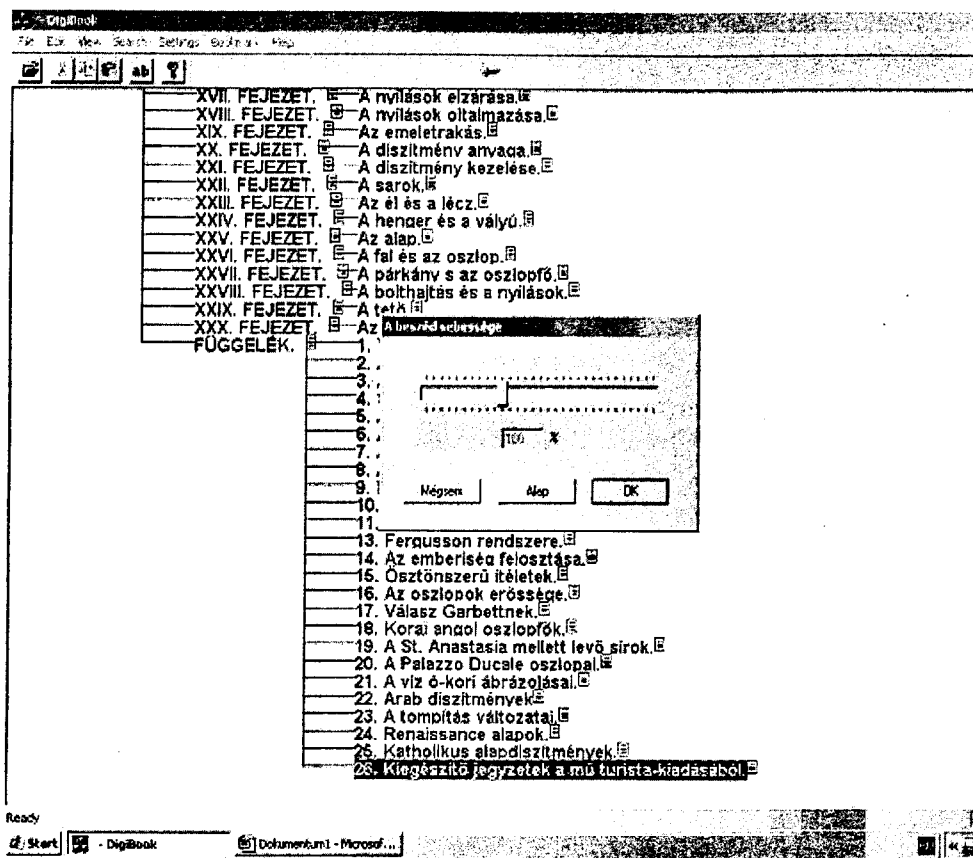
Szöveges (Textual). A könyv szövegének hallgatása közben lehetőség van annak nagybetűs megjelenítésére a képernyőn

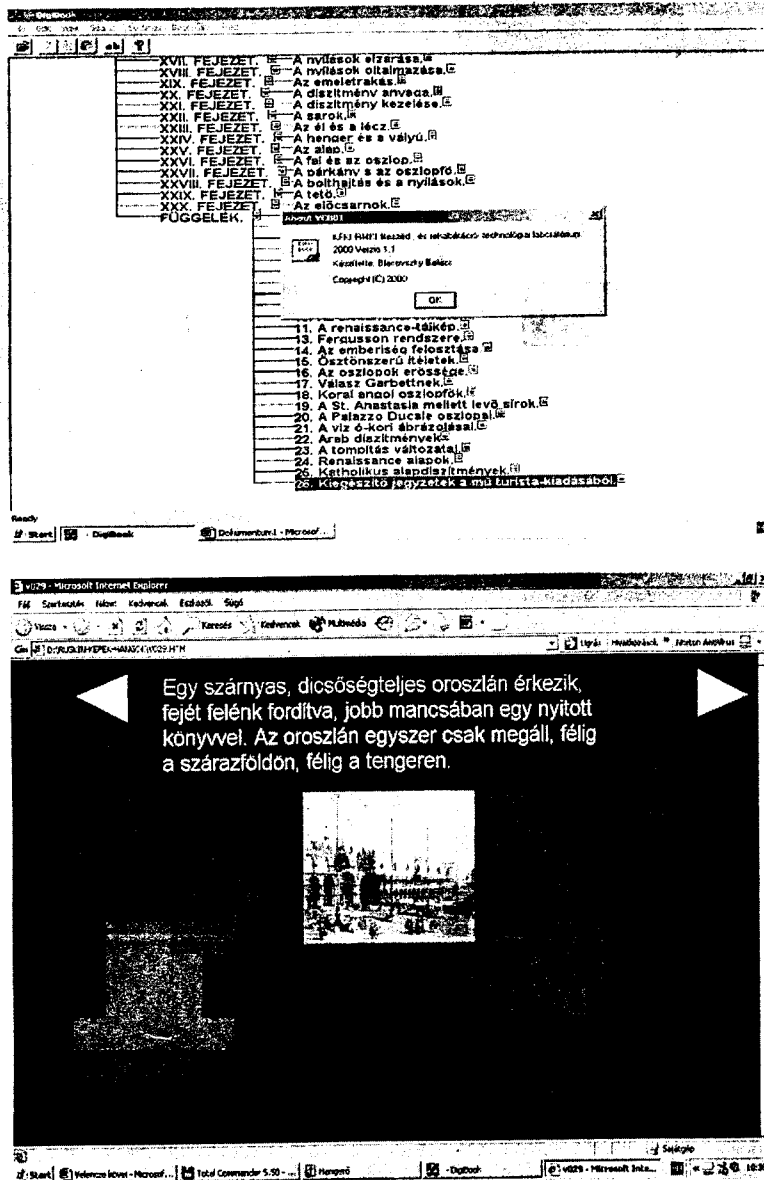
vagy egy Braille-kijelzőn. Ezt a módszert, az olvasás és a hallgatás szinkronizált kombinációját digibooknak (hibrid könyvnek) nevezik. A Magyar Tudományos Akadémia KFKI Beszéd-és Rehabilitáció-technológiai Laboratóriuma fejlesztette ki a CNR firenzei kutatóintézetével együttműködve.

Tapintható (Tactile). A rajzok egy úgynevezett Gauffrage-technikával, háromdimenziós nyomtatási eljárással készültek. Kivitelezője a konzorcium francia tagja, a párizsi BrailleNet Association City of Sciences and Industry (La Villette) vak emberek segédeszközei részlege volt.

John Ruskin Velence kövei című könyve 3t-book változatának kiadását az Európai Bizottság Kultúra 2000 keretprogramjának 2001-1411 / 001 - 001 CLT-CA2 számú elnyert pályázati szerződése tette lehetővé. Magyar változatából hatszáz példány készült.

A kísérleti 3t-book Velence kövei kiadás szöveges és hangzó anyagai három változatban készültek el: olasz, francia és magyar nyelven. Alapul a Madeleine Crémieux által fordított francia, a

Részlet az ugyancsak könnyen vezérelhető html-változatból (a felolvasott szöveg a dombornyomatos melléklet tábláit mutatja be részletesen)

Mondadori által kiadott, Attilio Brill által átdolgozott olasz nyelvű, valamint az Akadémiai Könyvtár birtokában lévő muzeális értékű, 1896-ban megjelent magyar nyelvű kiadás szolgált (angolból fordította Geöcze Sarolta).

Egy szép tábla az eredeti kiadás 2. kötetéből

Az összeállítás legnagyobb erénye, hogy a nem látó emberek is könnyen kezelhetik a képernyő-felolvasó program segítségével.

Fejős László

Webmesterek figyelmébe (is) ajánljuk

Elkészült a Motiváció Alapítvány ifjúsági szolgálatának internetes adattára, a FFRISS-honlap, amely többek között az integrált oktatási, kulturális, turisztikai, szabadidős lehetőségekről nyújt információt a mozgás-, látás- és hallássérült, illetve értelmi sérült fiatalok számára.

Mindezeket honlapajánló, a látássérültek számára irodalomfigyelő szolgáltatás, valamint a sérült fiataloknak szóló aktuális hírek egészítik ki. A honlap címe: www.motivacio.hu/ffriss.

A Publika Magyar Könyvtári Körnek a fogyatékkal élő emberek könyvtári kiszolgálásáról Szolnokon tartott konferenciáján megfogalmazódtak azok a szempontok is, amelyek figyelembevételével a látássérültek teljes értékűen képesek a honlapokat kezelni.

Ön egy olyan oldalról érkezett, amelynek gazdája kiemelt figyelmet és nagy gondot fordít arra, hogy

- minden egyes látogatója elérhesse/használhassa a honlapon található tartalmakat, ill.
- csatlakozott mozgalmunkhoz, amelynek fő célkitűzése a web akadálymentessé tétele annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű felhasználók (H2E) is gond nélkül szóróújsíjessenek a Világhálón.

Üdvözlünk a **FFRISS** honlapján!

WELCOME ON OUR HOME PAGE!

Információk
Várbánít honlap!
H2E ✓
Tanfolyamaink
programjaink
FFRISS hírek
2003 JÚLIUS

**FFRISS Budapest térkép
kerekesszékeseknek!**
(új ablakban nyílik)

Fogyatékkal élők médiaképzése
Ingyenes tanfolyam a filmes, televíziós és rádiós munka alapjairól, a záróteszt után gyakorlati munkalehetőséggel a Nonprofit Média Központ Alapítvány szervezésében.

In medias res

Magyarországon legkevesebb 300 000 embertől vonjuk meg a web akadálymentes böngészésének lehetőségét!

Kiket képviselünk?

A WWW milliárdnyi honlapja közül alig 20% alkalmazkodik a megjelenés elemi ergonómiát, ill. kódolási szabályaihoz, s teremt lehetőséget arra, hogy hátrányos helyzetű felhasználók - h2f - is hiánytalanul elérhessék az áhított tartalmakat.

Csoportjaik:[Látássérültek](#)[Hallássérültek](#)[Mozgássérültek](#)

} h2f

Mesterségünk címere

Mi most átadjuk Önnek az összes olyan eszközt, ajánlást, ötletet, amelyekről úgy gondoljuk, hogy segítségükkel részben-egészben akadálymentesítheti weboldalait. Kidolgoztunk egy ajánlásrendszer a nemzetközi standard (W3C és NCAM) felhasználásával. Kérjük, tekintse meg!

Hol itt a haszon?

A honlapok akadálymentesítésével mindenki jól jár! Látogatói meg fogják hálálni, ha figyelembe veszi speciális szükségleteiket. *Használja ki szaktudásunkat!* Szakembereink segítenek weboldalai megreformálásában, illetve alternatív oldalak (pl. szöveges verziók) tervezésében. Keressen minket!

Gyorsteszt**Ajánlásaink**

- o 1. Programozás-technika
 - 1.1. Képek
 - 1.2. Táblázatok
 - 1.3. Erame-ek
 - 1.4. Űrlapok
 - 1.5. Java Script
 - 1.6. Multimédia
 - 1.7. CSS

- o 2. Ergonómia
 - 2.1. Tartalom
 - 2.2. Dizájn
- o 3. Gyorstípek

1. Programozás-technika

Mindenekelőtt: amennyiben nincs mód arra, hogy honlapján végrehajtsa az alábbi, vagy bármely specifikációban ajánlott akadálymentesítési eljárásokat, készítsen honlapjáról egy alternatív ún. *text only* verziót!

1.1. Képek

1.1.1. Minden esetben használjuk az `img` tag-ek `alt` attribútumát! Amennyiben ezt elhagyjuk, értékes információtól fosztjuk meg azokat a látogatókat, akik kikapcsolták a képmegjelenítési funkciót, vagy akik karakteres böngészőt használnak, ill. nem látnak és emiatt beszédszintetizátorral olvastatják fel